

СНАЈПЕРИ С МОРА

Дилери кокаина из Јужне Америке налаћу на непријатно изненађење док јурцају кроз Карипско море брзим чамцима – елитни тим хеликоптерских снајпериста долази из Мајамија да их заустави. Наш сарадник Џонатан Френклин одлази у једину америчку летећу снајперску јединицу

Фото: Мортен Андерсен

Пилот HITRON-а у
кокалиту хеликоптера

Сунчаног јесењег дана, 482 километра од обале Гватемале, поручник Ден Робертс спремао се за борбу у свом малом хеликоптеру америчке обалске страже. У задњем делу хеликоптера MH-68A Stingray, нишанџија Ендру Кремер, стар 30 година и затегнут као маратонац, пунио је пушку калибра 50. Сваки метак био је дебео и дугачак као хот-дог и довољно снажан да пробије пет центиметара челика. Негде у океану испод њих, банда наоружаних кријумчара у чамцу с јаким моторима јури ка северу с 1.800 килограма кокаина. Кријумчари су кренули ка обали Мексика, одакле ће сурови и способни картел послати до циљног тржишта: ноздрва Америке.

Робертс је био у патроли *Coast Guard's Helicopter Interdiction Squadron (HITRON)*, елитног тима који има задатак да прати и нападне испоруке кокаина из Јужне Америке. Пошто морнарица Сједињених Држава нема законску дозволу да отвара ватру на цивилне бродове који одбију да се зауставе, они зову HITRON, једину војну јединицу у Америци која има одобрење да пуца у моторе бродова – безбедна тактика која избегава крвави хаос који треба објашњавати штатми или страним владама. С базом у Џексонвилу, Флорида, хеликоптери су најбезбедније и најефикасније оруђе Војске САД за заустављање чамца с дрогом, познатих и као *Go Fasts*, и имају надлежност која укључује и цело Карипско море и источни Пацифик. И док је мали број Американца чуо за HITRON, шверцери их се плаше, што објашњава русички али ефикасни камуфлажни дезен у зеленој и плавој боји на њиховом чамцу.

У Робертсовом хеликоптеру радио је крчкао од обавештења која је слао шпијунски

авион обалске страже и граничне патроле изнад њих. Екипа кријумчара – обично сељаци из Колумбије или Еквадора – једва да је прошла тренинге пре него што их пошаљу из Јужне Америке у примитивним чамцима од 12 метара с моторима од 800 КС. Сведени на минималну тежину, на палубама се налазе основне ствари – храна, вода и кокаин. Понекад чак и не понесу храну.

„Ја никад не бих ни ушао у тај чамцац, али они их возе и по 3.000 до 5.000 километара”, каже пилот обалске страже Ерик Белек. „Неки од њих стварно умеју да управљају.”

Али чак ни најлаганији брзи чамцац се не може мерити с хеликоптерима обалске страже, који лако иду брже од 120 mph. Када је поручник Робертс – обријане главе и држања које иде уз 16 година искуства у вожњи хеликоптера за војску – видео чамцац, спустио је хеликоптер на 23 метра и пришао му отпозади из мртвог угла за посаду.

„Ако успемо, ми се позиционирамо тако да шоу почне под нашим условима”, обја-

комад.

На задњем седишту, нишанџија Кремер се спремао да пуца - опасан подухват ако се узме у обзир да му је мета одскакала кроз немирно море а да се његов хеликоптер заноси кроз променљиве ветрове. Пуцање у кријумчаре дроге је толико политички осетљиво да сваку операцију пилот мора строго да контролише и да јавља операционом центру Обалске страже путем радија.

„Морамо бити сигурни да онај који пуца не направи Вијетнам од овога”, каже Робертс. „Да смо у моринцима, могли бисмо само да се спустимо до њих и да им смрвимо главе чекићем, али ово је обалска стража.”

Док хеликоптер маневрише у позицију за пуцање, брод је оштро скренуо, надајући се бекству.

„Возач је био прави професионалац”, сећа се Робертс претходног сусрета. „Имао је наочаре и опрему за кишу и само је гледао испред себе, у стилу: ‘Не видим хеликоптер који је одмах поред мене.’”

шњава. „Изнанађење и хаос на палуби *Go Fasta* увек иде у нашу корист, нарочито ноћу.”

Док је Робертс постављао хеликоптер у позицију, копилот Мекреј укључио је плаво светло истовремено мотрећи контролну таблу да би контролисао брзину и висину. Мекреј је укључио мегафон на летелици и наредио: „Зауставите чамцац, одмах” и „*Detenganse ahora, esto es la Guardia Costa*”. На тренутак је посада брода стајала попут статуа. Онда су се брзо окупили и организовали у ланац, бацајући товари колумбијског прашка преко ограде у воду. Запечаћен у водоотпорне пластичне џакове, сваки пакет кокаина је био величине ташне и вредео око милион долара, али кријумчари су очајнички све бацили преко палубе, комад по

Пошто је море било немирно, брзи чамцац је одједном поскочио преко таласа и ударио тако да су момци из обалске страже очекивали да ће се преполовити. На следећем таласу, чамцац је савршено прешао преко врха, а онда се нагнуо и заронио као риба. „Само је нестао”, рекао је Робертс. „Онда смо га видели како је изронио и возач се и даље држи за волан, као да се ништа није догодило.”

Када је *Go Fast* игнорисао и последњи пуцањ упозорења, Крамер је поставио пушку у позицију. Нанишанио је *Јамаха* моторе, и први пуцањ је пробио метално кућиште, убијајући мотор једним метком. Два пуцања касније и последњи мотор је био мртав. Чамцац се зањихао, несигуран и ношен немирним морем. „Возач је једноставно дигао

руке увис”, каже Робертс. „Мисија је била завршена, нико није био повређен, а коњица је била на хоризонту да одведе лоше момке у притвор. Ово је центлменски рат.”

Током осамдесетих и деведесетих, брзи чамци су једноставно бежали од одбрамбених снага Сједињених Држава. Хеликоптери обалске страже би испратили испоруку одозго, али нису имали овлашћење да пуцају. Али 1998. обалска стража је убедила Министарство правде да изда овлашћење за нову технику борбе против дроге. Сви сумњиви брзи чамци у америчким или међународним водама ће од од тима посебно тренираних војника, који ће им прићи хеликоптером, добити наређење да стану. Али, уместо да лансирају ракете и пројектиле попут авијације, обалска стража је изабрала суптилније решење: тренирани стрелци ће испаливати висококалибарске метке у моторе чамца. Уз просек од два хица по мотору, сваки чамац може бити онеспособљен уз нула дипломатског трошка. „Једног типа је погодио летећи шрапнел”, каже командир Џејсон Черч, који је звучао више забринуто него фрустрирано док је описивао како искусни кријумчари пружају своја тела преко мотора, изазивајући снајперисте да пуцају.

За разлику од других јединица, у Војсци Сједињених Држава припадници обалске страже су више цивили него командоси, тако да је идеја о наоружаним хеликоптерским операцијама против чамаца одмах изазвала сумњу. Надлежни у обалској стражи су се у почетку бринули да би летећи снајперисти могли бити гомила распуштених каубоја. Били су у праву. Рани HITRON пилоти, недавно отпуштени из војске или морнарице, били су немарни хвалисавци који су уживали у ниским летовима преко мостова и нервирању господе адмирала.

Да би смањили ризик од убијања невиних чамција и потапања поносне историје обалске страже с мисијама спасавања, Министарство правде и обалска стража су саставили детаљан систем правила која регулишу пуцњаву (мета мора бити у покрету, не сме имати заставу, и мора бити осумњичена за шверцовање дроге). Уз помоћ ових правила, HITRON је постао моћно али слабо примећено оружје. Док стотине уличних полицајаца и тајних операција покушавају да ухвате понеки пакет овде или који килограм кокаина тамо, HITRON пеца узводно, хватајући шверцере док напуштају кокаинске лабораторије у Јужној Америци у операцији *Нова граница*.

Током протекле деценије операције HITRON довеле су до конфисковања кокаина у вредности девет милијарди долара – око 10 одсто свег кокаина који заплени америчка влада. Зна се за само један чамац у историји који је успео да побегне хеликоптерима, возећи ка обали када су његови про-

Паковање кокаина заплешено на једном од кријумчарских брзих чамаца

гонитељи остали без горива. У осталих 117 случајева од 1998. обалска стража је спасила *Go Fast* и HITRON је стигао на сцену, или је снајпериста убио мотор или су се кријумчари предали.

Али чак и уз скоро савршене резултате, јединица HITRON има проблеме с ограничењима буџета. Док морнарица или маринци могу да потроше и милијарду долара на истраживања оружја, обалска стража патролира целим Пацификом и Карипским морем – површином која је већа од Сједињених Држава – с флотом од осам хеликоптера, од којих је неколико обично на сервису. Тако је у пракси цела та територија – једна од рута којом највећи део кокаина и других нелегалних дрога улази у Америку – покривена са бедна четири хеликоптера. „То је као да имате два полицајца која пишу казне за паркирање за целу нацију”, каже један од чланова посаде HITRON-а.

Упркос занемарљивој опреми, званичници обалске страже придају велики значај операцији HITRON. Они знају да, ако не буду могли да пресећу брзе чамце пре него што уђу у територијалне воде, обично 12 наутичких миља од најближе обале – онда је игра изгубљена. И мада Вашингтон воли да прича о сарадњи у рату против дрога, ситуација на терену је много компликованија. Према интервјуима с обалском стражом и страним званичницима за борбу против дрога, наводни сарадници Мексико, Никарагва, Куба, Јамајка и Венецуела нису баш кооперативни, каже један од официра обалске страже: „Мексиканци су врло, врло тешки за сарадњу на мисијама против дроге”.

Мисија HITRON додатно је компликована због расцепкавања кокаинског бизниса. Током касних осамдесетих, неколико вели-

ких картела је водило бизнис. Данас је посао децентрализован, предузетнички и импровизиран. С брзим чамцима картели иду на статистику: на сваких десет чамаца које кријумчари пошаљу на север, бизнис план ради чак и ако само један или два прођу поред колумбијске морнарице, супарничких банди, лошег времена и HITRON-а.

Добра вест је да је HITRON само врх врло дугачког и углавном невидљивог копча. У командном центру на Ки Весту, на Флориди, представници CIA, DEA, обалске страже, Стејт департамента и Војске Сједињених Држава координирају операције против дрога. Морнарички бродови из целог региона достављају информације о примећеним *Go Fast* чамцима и сумњивим активностима.

„Ово је спровођење закона, а не ратовање”, инсистира Едвард Греинер, командант HITRON-а који тактично назива пуцање из снајпера онеспособљавајућом ватром. Када сам га питао о количини кокаина који се заплени или уништи као резултат HITRON-а, Греинер се насмејао: „Када нас виде, многи од тих момака ће пробати да баце товар како би покушали да побегну. Ако имају 3.000 килограма у пакетима по 25 кила, то је много пакета”.

Док се критичари рата против дрога фокусирају на велике количине кокаина који није пресретнут – или на стабилну цену кокаина, или на лакоћу с којом кријумчари налазе нове путеве – HITRON доноси нешто што вреди више од самог кокаина: посаду. Пошто их ухапси обалска стража, осумњичени шверцери се предају агентима FBI и DEA који раде с *Панама Експресом* – обавештајном операцијом основаном 2000. *PanEx* предводи помоћник државног тужиоца Сједињених Држава Џозеф Рада,

који тихо оштећује трговину кокаином у масивним количинама. Откад је *PanEx* лансиран, сада стални тим истражитеља – уз помоћ читавог вода доушника – ухапсио је преко 1.000 осумњичених трговаца дрогом и запленио 54 тоне кокаина.

Радећи из канцеларије тужиоца Сједињених Држава у Тампи, Флорида, *PanEx* циља на вође картела тако што испитује, а онда склапа нагодбе с ухапшеним кријумчарима. Да би избегли дугачке затворске казне или карту у једном смеру назад за Колумбију, они прихватају да преузму најопаснији посао на свету: да раде као агенти САД унутар кокаинских картела у Јужној Америци. Ови доушници – који некада раде и годинама на највишем нивоу – помогли су федералним агентима да направе заседу танкерима и рибарским чамцима с товарима до врха пуним кокаином. Једно такво хапшење било је прошлог марта, када су обалска стража и *PanEx* удружили снаге да заплене 20 тона кокаина код обале Панама – највише икада.

Током пуне недеље прошле јесени, живео сам као HITRON у Џексонвилу, Флорида. Гледао сам сате снимака с потерама у њиховој централи – огромном авионском хангару, невероватно чистом и спартанском. Ту сам интервјуисао пилоте и команданте и летео на хеликоптерске мисије у којима су се пилоти приближавали површини Атлантика у потрази за покретним кокаином.

Али колико је све заправо застрашујуће с тачке гледишта кријумчара, обалска стража ми је омогућила да сазнам. У сумрак су ме ставили на вероватно најбржи чамац у земљи *Go Fast* са 1.000 КС и пуним резервоаром. Уз крупног припадника обалске страже Рича, који ми је био водич, послат сам с једноставним наређењем: изгуби се. Одзубао сам у залазак сунца с десет минута предности; после тога неколико хеликоптера обалске страже ће кренути за мном. Колико дуго ћу моћи да их надмудрујем?

У водама Џексонвила, Флорида, мој брод је био далеко најбрже возило на води. Окружен малим једрењацима и јахтама, осећао сам се као *йорше* међу аутићима за сударање. Померио сам ручицу само мало унапред, што је створило петлов реп од воде иза мене, а док сам возио 100 на сат, вода је почела да ми прска по наочарима. Осмотрио сам хоризонт голим оком. Колико је тешко спазити хеликоптер? Или осетити ветар од његових пропелера? Испоставило се да је лоцирање хеликоптера при овој брзини немогуће, нарочито са сунцем које залази и прскањем од брзине који су ми претрпавали чула. Одједном су оба хеликоптера била изнад мене брже него што сам могао да кажем: „Дајте ми да возим поново“.

„Овако“, рекао је Рич, возач чамца који ми је преотео управљач и натерао брод у полукружно, због чега ми се учинило да ће се

чамац преврнути. Гурајући ручицу до максимума, Рич је моментално оставио хеликоптере за нама и дао нам 180 метара предности. Да смо били у заливима Луизијане или каналима Мајамија, тај маневар би упалио. Али на отвореном океану, хеликоптери су кружили широко изнад нас, и за 30 секунди били смо у домету метака. Снајпер је усмерио *high-tech* ласер на кућиште нашег мотора, нишан је био величине кутије за ципеле и ја сам осетио олакшање што сам знао да ови момци могу да пуцају само у *Yamaha*.

Размишљао сам о искусним кријумчарима који знају да Сједињене Државе не могу легално да пуцају у њих и бацају се преко мотора, изазивајући снајпере да пуцају. Док је наш чамац одскакао по таласима, деловало је као самоубиство држати се на врху тог мотора. Чак и ако вас метак не би убио, није било начина да избегнете да будете катапултирани с мотора у отворени океан. Стојећи у кабини нашег чамца, морао сам да се држим док је Рич живахно окретао наш *Go Fast* исписујући осмице брже од хеликоптера. Али сваки пут када смо стекли предност, хеликоптери би се спуштали брзо и под савршеним углом да разбију наш чамац на делиће. С тачке гледишта кријумчара, постоје само две опција: предати се или покушати упуцати хеликоптер.

„Када би срушили хеликоптер, врата пакла би им се отворила“, рекао је поручник Робертс, који је приметио да за три године, колико лети на мисијама пресретања, кријумчари никада нису пуцали у HITRON.

„Али знамо да су наоружани пошто бацају оружје у воду чим нас виде.“

Јашући на таласима у Џексонвилу, схватио сам зашто је операција HITRON савршена војна мисија за ове младе војнике. „Носимо

шлемове с визирима, нико нам никад не види лице“, каже Робертс, „што је добро, јер би у супротном неки Пабло Ескобар могао да пошаље неке силедије у Мајами да нам пренесу поруку“. (Нека презимена у овом тексту су промењена да би се обезбедила анонимност припадницима HITRON-а) Обалска стража није ни изблиза склона бирократији као војска или морнарица. А у поређењу са маринцима, обалска стража су хипици. У HITRON-у, одмори и дневни распоред подсећају на цивилни стил живота довољно да се осећају као у проширеној породици. Већина посаде је ожењена и има децу. Док војне пилоте можете наћи у локалним рупама и стриптиз баровима, припадници обалске страже више воле *Cabernet* и козји сир. Упркос њиховим мисијама набијеним тестостероном, обалска стража је и даље *old school*, попут ватрогасног одељења на Средњем западу САД. Када припадници HITRON-а добијају похвале и награде од својих претпостављених, компликована церемонија се завршава тиме што се добитницима поклањају књиге, бесплатно једрење и обвезнице.

На дегустацији вина којој сам недавно присуствовао с припадницима HITRON-а, целокупна атмосфера одисала је тихим ненаглашеним самопоуздањем. Пилот Робертс има рестауриран *Chevy Nova*, без налепница обалске страже, само с индикатором брзине у ваздуху – интерна шала међу колегама пилотима. „Ми се не рекламирамо“, рекао је један од чланова посаде. „Корпорацијама требају маркетинг и национално препознавање. Нама не. Сви који додељују средства (у Вашингтону) знају шта HITRON ради.“

Знају, изгледа, и кокаински картели, који су у последње две године почели још компликованије шверцерске операције. Истражитељи *PanExa* сада извештавају о новом превозном средству у кријумчарској флоти: мини-подморницама, које су FARC гериле саградиле у џунглама Колумбије. Пловећи непосредно испод површине воде, у ове мини-подморнице могу да стану посада од четири особе и 450 килограма кокаина. Од 2005. власти Колумбије и Сједињене Државе ухватиле су више од десет пловила „налик на подморницу“, свако с капацитетом да смести и до пет тона кокаина.

Али за разлику од правих подморница ове су скаламерије од фибергласа из кућне радиности, лоше офарбане, једва склепане и способне за максималну брзину до 12 километара на час. Пут од Колумбије до Мајамија том брзином би могао да потраје и недељу дана. Сада HITRON има нове мете – *Go Slows*. 📌